

7. Kuidas tehakse IT-d. Superkana

8 aastat tagasi Autor: [Siim Veskimäes](#)

7. Superkana

(jätkub)

„Siseorganeid juhib Superkana. Räägitakse, et Superkana on tubli. Ilma ironiata. Ma võtsin enne töötulekut vaevaks uurida, mis asutus see selline on ja kes seal töötavad, kuigi Superkana õrs on nii kõrgel, et me pole seni sõnakestki vahetanud ja võimalik, et ei vaheta ka. Superkana on ühe asutuse korralikult tööle pannud, paraku aga anti talle järgmiseks mitte mingi tavaline riigiasutus, mis pabereid ühest hunnikust teise tõstab ja mille töö tulemuslikkus sõltub peaaesjalikult sellest, kui kiiresti ta paberi uksest välja saab – sest erilist lisaväärtust niikuinii ju ei lisandu –, vaid Siseorganid, mis on IT asutus. IT-st aga ei tea Superkana mitte halli emmigi.

Selleks on tal abiline. Paraku, jah, on ta sellega pehmelt öeldes alt läinud.”

Põhulõug

„Põhulõug on visionär. Sealjuures mitte lihtsalt visionär, vaid Visionär. Väga suure „V”-ga ja helendavas kirjas. Põhulõug on lugenud palju tarku raamatuid ja hoiab silma peal ka igasugustel peamiselt internetis liikuvatel IT juhtimist puudutavatel materjalidel, esmajoones muidugi Gartner Grupi omadel. Tema ongi, muide, see, kelle initsiatiivil on ITIList saanud Siseorganite maisipõllundus.

See mees on ka teise eestlaste standard-lolluse peamine initsiaator – mis kuradi pärast me ostame suurte organisatsioonide lahendusi? Näiteks teatud allikad loevad suureks ettevõtteid, kus on rohkem kui 20 000 töökohta ja väikesed on kõik, kus on alla 2000 töökoha. Kui meil on vaid pool tosinat keskmiseks kvalifitseeruvat ettevõtet ja terve Eesti Vabariigi haldusorganisatsioon, kõik ministriumite allasutused ja linna-, maakonna-, ning vallavalitsused kaasa arvatuna ei kvalifitseeru suurettevõtteks, siis mis siiru-viiru-vindilise türa pärast me ostame ja üritame kasutada suurte ja keskmiste organisatsioonide lahendusi? Ma saan aru, miks neid meile müüakse, sealtpoolt vaadatuna on asjad korras, meie oleme aga kahjuks teisel pool.

Siseorganites Juurutati – ma loodan, et sa kuuled ka siin suurtähte – Microsoft Project Serverit. Ma mõtlen lisaks mainitud kahele massiivsele ja ühildamatule tööde juhtimise süsteemile. Ja siis istun ma koosolekul, kus Põhulõug räägib, et teate, meile eraldati 200 000 € protsesside juhtimise süsteemi ostmiseks.”

Thor tõstis sõrme. „Pane tähele, ostmiseks – juurutamiseks raha ei ole. Noh, seekord hakkasid isegi muidu üsna taltsad osakonnajuhatajad nihelema, et milleks meile süsteem, millest me midagi ei tea, ja kust me leiame aja seda tundma õppida ja nii edasi. Põhulõug oli solvunud: „Kuulge, meil on selleks raha ja Protsesse ju tuleb parandada!”

Näedsa, meil on raha ja on ka mutiauk, no miks te ometi ei taha kallata...”

Hüpe tulevikku

Ma ei mäleta täpselt kõiki kordi tollest sügisest, kui Thor oma absurditeatri tegemistest rääkis. Küll aga mäletan üht olulist detaili ja lisan selle siia vahele. Püüan ühelt poolt säilitada stiili, kuidas sõber seda edasi andis, ent asja terviku huvides lisan ühe palju hilisema teadmise.

Projektis oli üks komponent, mis oleks EU direktiivi kohaselt pidanud tööle saama aastavahetuseks. Jutt on häirekeskusega suhtlemisest SMS-i teel. Vaadake, paljud puuetega inimesed ei ole võimelised telefoni kasutama, kirjutama aga küll. SMS-i teel häirekeskusega suhtlemine on tegelikult kohmakas, teiste riikide kogemused näitavad, et kui telefonikõne peale saadetakse vajalik brigaad välja näiteks 70 sekundi pärast (see on kehtestatud norm tuletõrjele, mida enamasti muide suudetakse järgida), siis SMS-ide vahetamisega läheb keskmiselt 17 minutit. Aga on loomulik, et selline võimalus on olemas.

SMS-ide töötlemise moodul ei saanud arusaadavalt olla midagi eraldiseisvat, see pidi ikkagi töötama koos häiresignaale töötleva tuumaga. Sel hetkel, sügisel, oli asja käimasaamine täiesti lootusetu. Mooduli enda tegemisega oleks võitnud IT firma iseenesest ehk paari kuuga hakkamagi saada. Analüüs oli mingil kujul ju olemas, programmeerimise, testimise ja kasutajate koolitusega oleks muidugi kiire olnud, kuid nagu öeldud, oleks see olnud teostatav, kui Siseorganite kooskõlastusringid enamiku aega ära poleks söönud.

Kuid tuum poleks ühelgi juhul valmis saanud. Siseorganid otsustasid EU komisjoni lihtsalt petta. Ütlesid, et süsteem on olemas, isegi demonstreerisid mingit Potjomkini küla, ja hakkasid „häälestama“.

Hiljuti lugesin lehest, et see süsteem läks testkasutusse. Rohkem kui pooleteist aastat pärast EU tähtaega. Kestvad tormilised kiiduavaldused! Kõik tõusevad püsti! Ma mõtlen juukseid – on ikka hirmus küll, et nende inimeste käes on meie riigi sisekaitse ja piirivalve elutähtsad süsteemid.

*

Ühesõnaga, terve selle sügise kuulsin ma peamiselt, kuidas kõik venib. Huvitavamaks läks jaanuaris. Thor laekus oma tavalises meeolus, viskas hinge alla kaks klaasi Otardi, jõi ära kruusi kanget kohvi, tagus viis minutit pead vastu lauda ja alustas:

„Projekti analüüs on muidugi ebaadekvaatne...“

„Stopp,“ segasin vahele. „Kas analüüs ei olnud mitte tehtud enne sinu tulekut? Isegi enne seda Projekti valmistegemise riigihanget? Ja seda tehti aasta?“ Midagi ma ta lugudest mäletasin...

„Jah. Jah. Jah. Väga lihtsustatult algab tarkvarasüsteem ärivajadusest ja sellele järgneb analüüs, ehk siis mõeldakse läbi, mida on õieti vaja. Analüüs ei saa kunagi olla täpne, aga mida parem see on, seda vähem tuleb pärast ringi teha. Kui ma Arhitektilt ja Analüütikult selle kohta küsisin, kehtisid nad õlgu: „Aega ei olnud.“ Sisulist tööd olla õnnestunud teha kaks nädalat, ülejäänud läks kooskõlastamisele. Kui sa ei usu, tuletan taas meelde, et me ei räägi normaalsest maailmast. Need mõlemad mehed on sellest asendamatu spetside kategooriast, mis muuhulgas tähendab seda, et Projekt on neil vaid üks umbes kümnest ülesandest ja kuigi osa bürokraatiat jätavad nad lihtsalt tegemata, võidakse neid iga hetk teisele tööle suunata, kui see kõrbemise asemel juba suure leegiga põleb.“

Päästja

„Tulevaste kasutajate poolelt on meil Projektis Päästja. Nii ta ise ütleb: „Ma ei ole enam tuletõrjuja, ma olen päästja. Praegu üritan ma päästa Projekti.“ Päästja ei tea IT-st midagi, ent ta tõesti üritab teha kõik, et Projekt edasi läheks. Ta taipab suurepäraselt, et geoinfosüsteem ei püsi elus ilma pideva kompetentse meeskonnata ja üritab seda kõigi nende „vastutavate“ komisjonide pähe taguda, aga, jah, mida pole, seda pole...“

Päästja on asjalik 30-ndates mees, sihuke hästi normaalne. Aga tema ei tööta, muide, Siseorganites.“

Piirigrupi Geoinfospets

„Teine projektigrupi asjalik tegelane ei tööta ka Siseorganites. Piirigrupi Geoinfosüsteem töötab peaaesjalikult tänu sellele, et seal töötab üks spets. Vist sai teda juba mainitudki. Suur, rahulik ja asjalik. Tema selle süsteemi lõi, ja kui loodi Siseorganid, võeti see tal käest ära, lubades helget tulevikku.“

Keskmiselt kord kuus ta helistab või mailib: „Kuulge, mis kuradi masina peal te seda jooksutate, et see nii aeglane on? Ja kas te varukoopiaid ikka teete?“

Saan temaga üldiselt hästi läbi, kuigi mu vastused teda eriti ei rõõmusta. Need on kuust kuusse samad: „Su süsteem on, jah, lükatud mingi viimase rondi nurka ja Pidur ütleb, et temal ressursi ei ole. Su esildis ringleb kusagil komisjonide vahel. Ja varukoopiat ei tehta. See rakendus ei vasta mõnede nõuetele ja see nõuab eraldi esildist, mis peab saama kõik kooskõlastused, enne kui keegi sellega tegelema hakkab.“ Mõnikord ma peaaegu kuulen, kuidas ta kirjutuslaua servast tüki hammustab.

Kord ta helistas: „Hee, ma pean sind kiitma – süsteem lippab nagu noor jumal.“

Mida? Uurime asja. Süsteemis muudatuste tegemiseks peavad kõik läbima Muudatuste Haldamise Komisjoni kadalipu, aga mõnikord lohmivad adminnid rakendusi üsna vabalt siia-sinna. Helistan mina adminnidele, üks ei tea midagi, teine ei tea midagi... Lõpuks leidsin õige: „Ah jaa... me viskasime piirivalve korraks teise serverisse. Hetkel ei tööta seal kõik meie turvaprotokollid, nii et ära muretse, kohe läheb endiseks tagasi.“ Kusjuures see turvasodi, pange tähele, ei mõjutanud mu võimet näiteks Tallinna Linnavalitsus Venemaale üle anda.“

„Hm, see polekski ju nii paha mõte...“

„Jah, aga tegelikus töös on mul ajuti lihtsalt häbi. Helistatakse Maa-ametist: „Kuulge, rääkisite, et teil peaks üks projekt niikaugale jõudma, et tahate meie uut põhikaarti. Anname ligipääsud, tõmmake ära.“

Tore. Seda on kokku väheke üle saja giga. See pole ju tänapäeval mingi maht. Pidur teatab, et Siseorganite serverites sellist ressursi ei ole ja viitab tellimiskorrale. Arendaja põhjendab kannatlikult, et Siseorganite endi huvides võiks neil ju juba see uus kaart olla. Lepingu järgi ei tohiks aga lasta neil otse tõmmata.“

„Ja mis sa siis tegid?“

„Nähkem positiivset – Siseorganid õpetavad muuhulgas ka piinlikkusest üle saama. Arendaja tuli oma välise kõvakettaga, millele me siis kaardi tõmbasime. Siseorganitesse seda ei jäänudki. See oleks mahtunud isegi mu arvuti kõvakettale, aga Protseduur ei näe ette.

Piirigrupi Geoinfospets tahtis ka uut kaarti. Tal tuli minna oma isikliku kõvakettaga arendaja juurde.”

(järgneb)

- [Tegijad](#)